

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام (ISC)

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

ضریب تاثیر و چارک بندی سال ۱۴۰۰ نشریات نمایه شده در ISC

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام (ISC)

ضریب تاثیر و چارک بندی سال ۱۴۰۰

نشریات نمایه شده در ISC

محاسبه ضریب تاثیر نشریات یکی از وظایف اصلی ISC است. این شاخص که میزان اثرگذاری یک نشریه در ارتباط با نشریات دیگر را مورد سنجش قرار می دهد از جمله شاخص هایی است که در رتبه بندی و مقایسه نشریات با یکدیگر مورد استفاده قرار می گیرد.

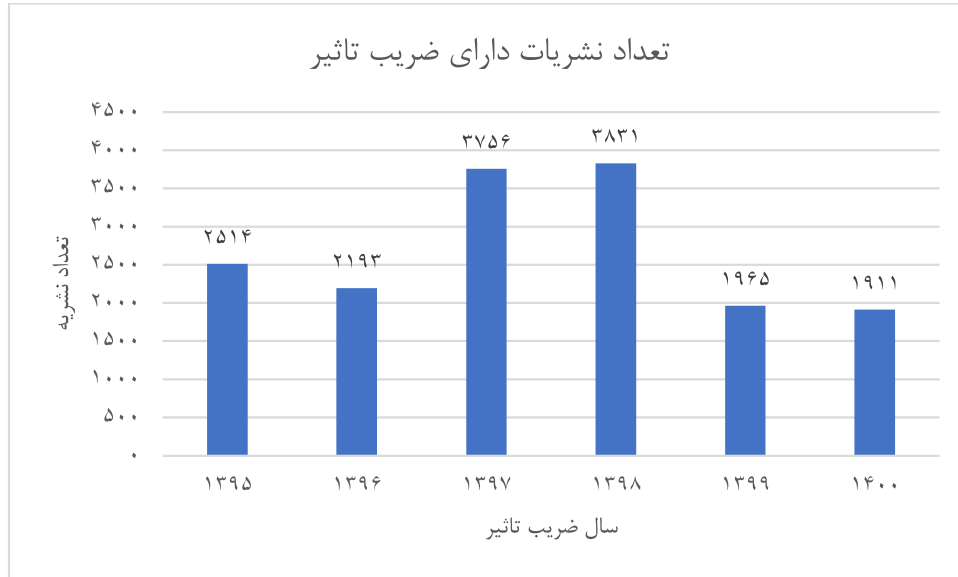
ضریب تاثیر سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱) مطابق با رابطه زیر محاسبه شده است :

$$\text{ضریب تاثیر (Citation impact)} = \frac{\text{استنادهای ۱۴۰۰ به مقالات منتشر شده در سال ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸}}{\text{تعداد مقالات منتشر شده در سال ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸}}$$

تعداد نشریات حاضر در سامانه شاخص های علم سنجی نشریات (<http://jcr.isc.ac>) برای ضریب تاثیر سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱)، ۲۱۱۸ نشریه می باشد.

تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر (Citation impact):

نمودار زیر تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر در ۶ سال گذشته را نشان می دهد.

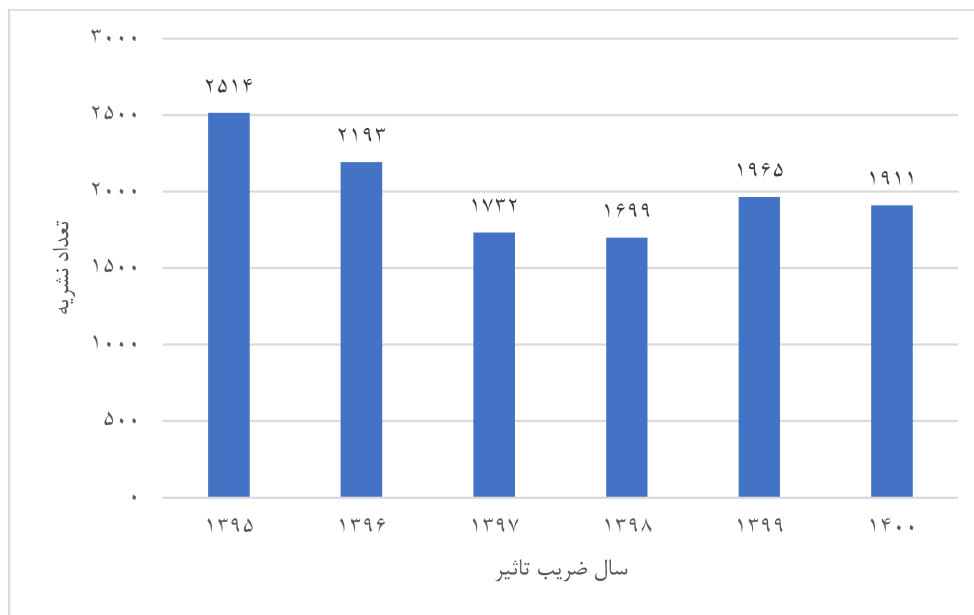

نمودار ۱- تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر

با هدف بهبود کیفیت در گزارش های علم سنجی، محاسبه ضریب تاثیر از سال ۱۳۹۹ با شرط تکمیل شماره های دو سال قبل از سال تعیین ضریب تاثیر، انجام گردید تا دقت نتایج ضریب تاثیر اعلام شده نشان دهنده ی کیفیت حقیقی نشریات باشند زیرا نقص در تعداد مقالات در سال های قبل منجر به کوچکتر شدن مخرج رابطه ی ضریب تاثیر و افزایش غیر واقعی ضریب تاثیر و تشویق نشریات نامنظم می شود. به همین ترتیب برای محاسبه ضریب تاثیر سال ۱۴۰۰ در لحظه محاسبه ضریب تاثیر (۱ تیرماه ۱۴۰۲)، تکمیل شماره های سال ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸، به عنوان شرط محاسبه ضریب تاثیر در نظر گرفته شد.

در دوره های قبل (سال های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۷)، برای نشریاتی که در سال های مخرج رابطه ی ضریب تاثیر ناقصی داشتند، نتایج ضریب تاثیر اعلام شد و چارک اعلام نگردید. از سال ۱۳۹۹ این موضوع چالش برانگیز اصلاح گردید و برای این نشریات هیچ یک از شاخص های ضریب تاثیر و چارک محاسبه نگردید. نمودار زیر با توجه به شرایط شرح داده شده تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر در ۶ سال گذشته را نشان می دهد. علت

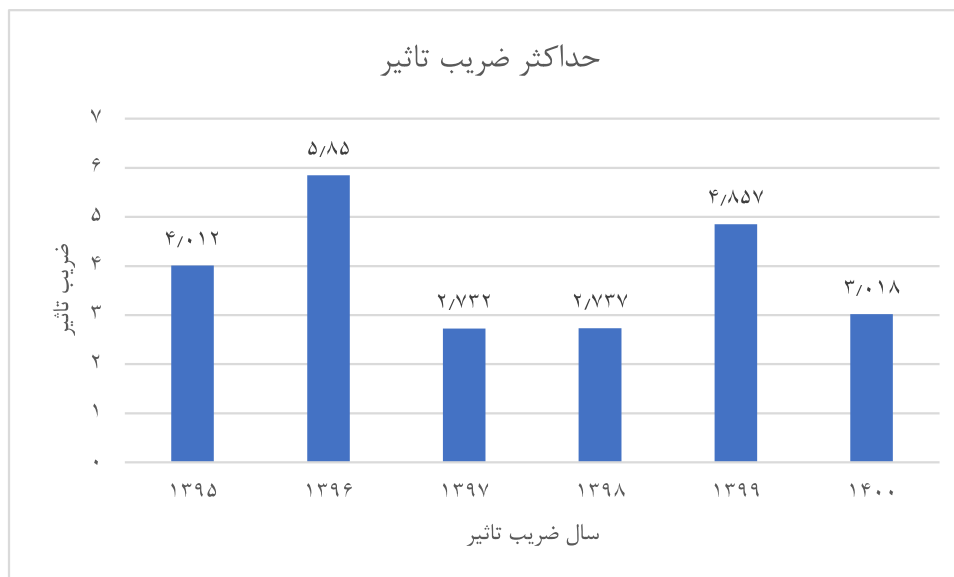
کاهش تعداد نشریات از سال ۱۳۹۶ به بعد پالایش نشریات ISC و خروج نشریات بی کیفیت از نمایه‌ی ISC بوده است.

نمودار ۲- تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر (بعد از حذف موارد داده های ناقص از سال های ۹۷ و ۹۸).

اولویت ISC تمرکز بر تکمیل و ارزیابی نشریات ایرانی می باشد. امیدواریم در سال های آینده تاخیرهای پیش آمده در ضریب تاثیر با بهبود سامانه های نرم افزاری نشریات و همکاری آن ها در ارسال دقیق اطلاعات جبران شود. یادآور می شود معمولاً بدلیل افزایش دقت و تکمیل زنجیره استنادات نشریات، سال اعلام ضریب تاثیر مربوط به یکسال قبل می باشد.

در نمودار ۳ مقایسه ای از مقدار حداکثر ضریب تاثیر نشریات از سال ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰ نشان داده شده است.

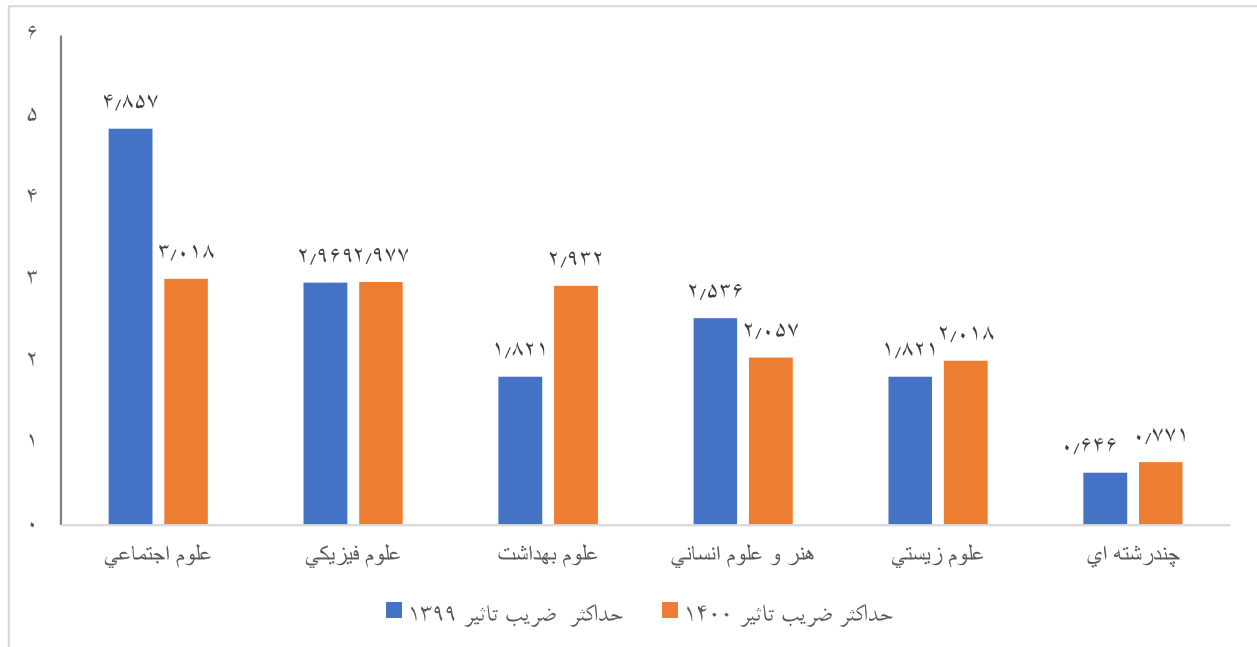

نمودار ۳- مقایسه حداکثر ضریب تاثیر نشریات از سال ۱۳۹۵ الی ۱۴۰۰.

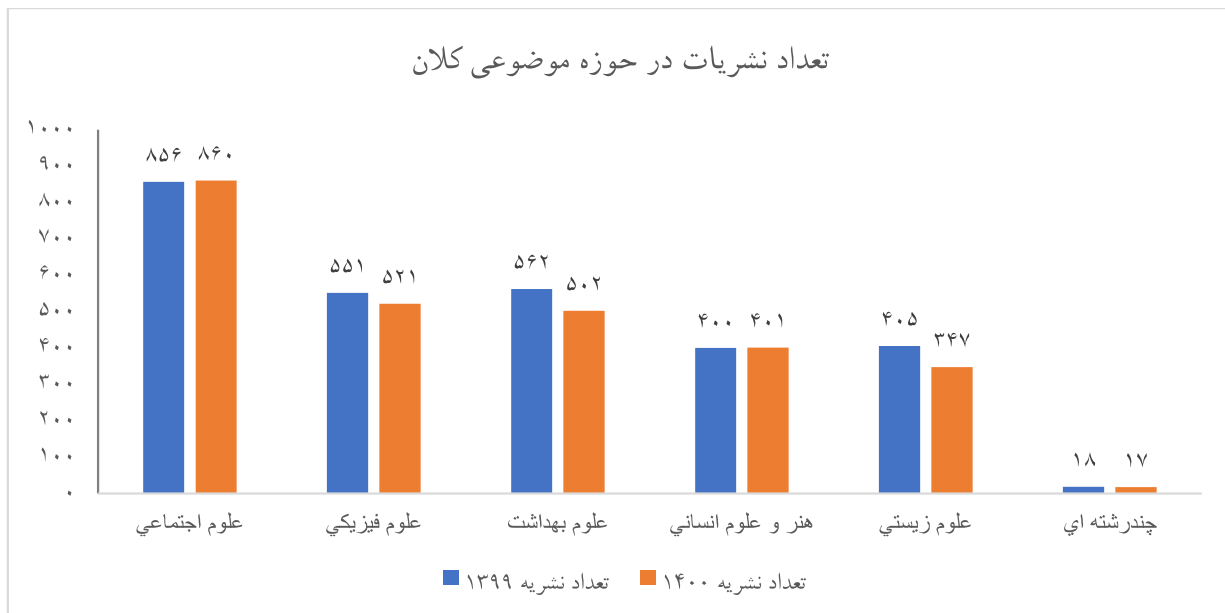
برای نشان دادن وضعیت حوزه های موضوعی مختلف در ISC، تعداد نشریات دارای ضریب تاثیر و مقدار حداکثر ضریب تاثیر آن ها در جدول ۱ و نمودارهای ۴ و ۵ آمده است. همانطور که مشاهده می شود حوزه علوم اجتماعی همواره حداکثر تعداد نشریه و بالاترین مقدار ضریب تاثیر را به خود تخصیص داده است.

جدول ۱- حداکثر ضریب تاثیر در حوزه های موضوعی اصلی در سال ۱۴۰۰

حداکثر ضریب تاثیر ۱۳۹۹	حداکثر ضریب تاثیر ۱۴۰۰	تعداد نشریه ۱۳۹۹	تعداد نشریه ۱۴۰۰	
۴.۸۵۷	۳.۰۱۸	۸۵۶	۸۶۰	علوم اجتماعی
۲.۹۶۹	۲.۹۷۷	۵۵۱	۵۲۱	علوم فیزیکی
۱.۸۲۱	۲.۹۳	۵۶۲	۵۰۲	علوم بهداشت
۲.۵۳۶	۲.۰۵۷	۴۰۰	۴۰۱	هنر و علوم انسانی
۱.۸۲۱	۲.۰۱۸	۴۰۵	۳۴۷	علوم زیستی
۰.۶۴۶	۰.۷۷۱	۱۸	۱۷	چندرشته ای

نمودار ۴- حداکثر ضریب تاثیر نشریات در حوزه موضوعی کلان در سال ۱۴۰۰.

نمودار ۵- تعداد نشریات در حوزه های موضوعی کلان برای ضریب تاثیر سال ۱۴۰۰.

تعداد نشریات چارک دار (Quartile):

ضریب تاثیر شاخصی است کمی که به منظور ارزیابی و رتبه‌دهی نشریات به طور جداگانه، با توجه به تعداد استنادات به آن، مورد استفاده قرار می‌گیرد و رتبه نشریه در زیرگروه تخصصی خود به طور دقیق نشان داده نمی‌شود. برای اینکه بتوانیم در هر زیرگروه علمی، نشریات را با توجه به تعداد نشریه‌های موجود در آن رده‌بندی کنیم، باید از چارک یا همان تقسیم‌بندی نشریات به گروه‌های Q1, Q2, Q3, Q4 استفاده کنیم. به عنوان مثال زمانی که یک نشریه در تعریف شاخص چارک، رتبه Q1 را به خود اختصاص داده است، به این معنی است که این نشریه از بین چهار چارک موجود در زیرگروه تخصصی خود، در گروه چارک اول یا همان برترین چارک قرار گرفته است.

از سال ۱۳۹۷ به بعد با ارتقا موضوع دهی سطح بندی شده در ISC، چارک هر نشریه در موضوع سطح میانی آن نشریه اعلام می‌گردد. به طوریکه یک نشریه چند موضوعی، می‌تواند در سطح میانی، چارک‌های متفاوت داشته باشد.

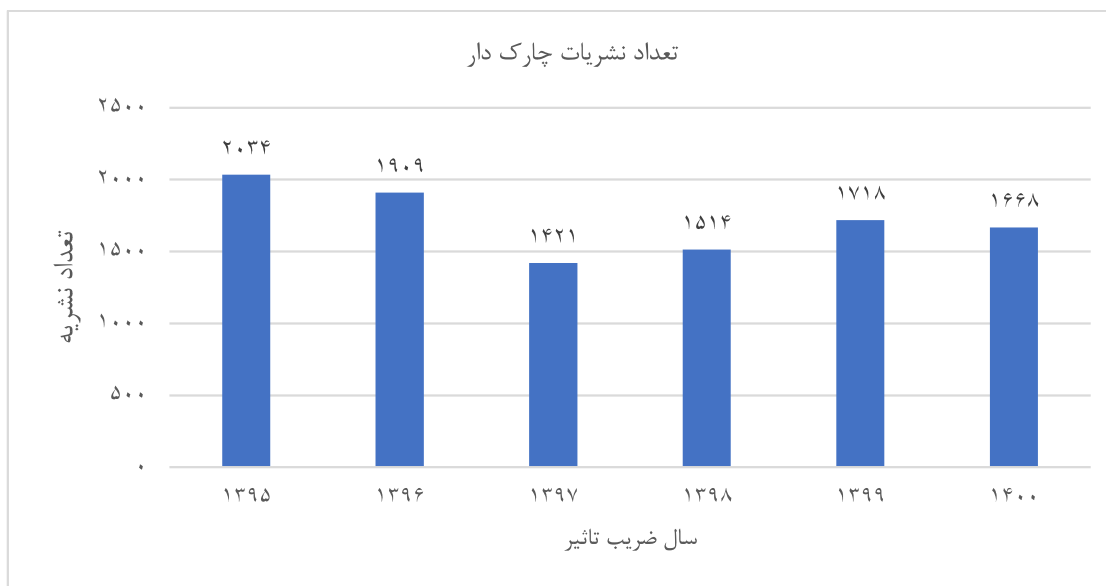
برای محاسبه چارک، مقادیر غیر صفر ضریب تاثیر نشریات واقع در یک حوزه موضوعی مرتب می‌شوند. سپس لیست اعداد مرتب شده به چهار گروه مساوی تقسیم می‌شوند. در این تقسیم بندی نشریات با ضریب تاثیر برابر یکبار شمرده می‌شوند. بازه اول یا همان ۲۵ درصد بالای ضریب تاثیرها به عنوان رتبه Q1، بیست و پنج درصد دوم و سوم داده‌ها به ترتیب به عنوان رتبه Q2 و Q3 و در نهایت ۲۵ درصد نهایی داده‌ها (پایین ترین ضریب تاثیرها) به عنوان رتبه Q4 معرفی خواهند شد.

در ارزیابی‌های سالیانه وزارت عتف و ISC به چارک نشریه در حوزه موضوعی خود توجه ویژه‌ای می‌شود و شاخص چارک برای نشریات از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

در سال‌های گذشته نشریه‌ای موفق به اخذ چارک می‌گردید که به طور کامل و بدون هیچ نقصی تمام شماره‌های سال‌های مرتبط با محاسبات ضریب تاثیر (سال ضریب تاثیر و دوسال قبل از آن) را به طور کامل و بدون نقص به ISC ارسال می‌نمود. اما در محاسبه چارک در سال ۱۴۰۰ برای افزایش تعداد نشریات چارک دار و کمک به آن‌ها، شرط کامل بودن شماره‌های ارسالی فقط برای سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۳۹۸ در نظر گرفته شد و اگر نشریه در سال ۱۳۹۹ دارای نقص بوده است ضمن اعلام ضریب تاثیر، چارک آن نیز محاسبه و اعلام

گردید.

نمودار زیر تعداد نشریات چارک دار در سال های مختلف را نشان می دهد:

نمودار ۶- تعداد نشریات چارک دار

در جدول زیر مقایسه تعداد نشریات در تغییر چارک ها نسبت به سال قبل و مشاهده بهبود و افت کیفیت چارک های نشریات در سال ۱۴۰۰ در مقایسه با سال ۱۳۹۹ نشان داده شده است.

جدول ۲- مقایسه تعداد نشریات در تغییر چارک ها

تعداد نشریه	
۴۵۱	یک پله بهبود
۱۴۰	دو پله بهبود
۳۶	سه پله بهبود
۱۹	چهار پله بهبود
۸۵۱	عدم تغییر
۴۵۰	یک پله افت کیفیت
۱۱۰	دو پله افت کیفیت
۲۳	سه پله افت کیفیت
۵	چهار پله افت کیفیت